

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Turfmarkt 147  
2511 DP Den Haag  
Postbus 20301  
2500 EH Den Haag  
[www.nationaalrapporteur.nl](http://www.nationaalrapporteur.nl)

**Contactpersoon**

Luuk Molthof  
[l.h.molthof@nationaalrapporteur.nl](mailto:l.h.molthof@nationaalrapporteur.nl)

Datum 14 april 2023  
Onderwerp Input voor het commissiedebat van de vaste Tweede Kamercommissie  
voor VWS over Jeugdbeleid

Geachte heer Smals en geachte leden van de vaste Kamercommissie  
Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Op donderdag 20 april komt u bijeen voor een commissiedebat over Jeugdbeleid. Onder andere de Hervormingsagenda Jeugd en de af- en ombouw van de gesloten jeugdhulp staan op de agenda voor dit debat. Beide thema's zijn belangrijk voor de doelgroep waar de Nationaal Rapporteur zich vanuit haar wettelijke taak mee bezig houdt, namelijk kinderen en jongeren die slachtoffer zijn van seksueel geweld en seksuele uitbuiting. De organisaties Sterk Huis, Levvel en Fier bieden specialistische zorg voor deze groep. Gezamenlijk vinden wij het belangrijk u onze visie mee te geven op wat er nodig is om de bescherming en zorg voor deze kinderen en jongeren goed te borgen.

**Huidig hulpaanbod schiet te kort**

Uit de Slachtoffermonitor seksueel geweld tegen kinderen 2017-2021 van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen komt een zorgelijk beeld naar voren van seksueel geweld en seksuele intimidatie tegen jongeren in de leeftijd van 15 tot en met 17 jaar. Uit prevalentieonderzoek gebaseerd op cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek blijkt dat naar schatting 37,8% van de meiden en zo'n 13,4% van de jongens van deze leeftijd tenminste een vorm van seksueel geweld of seksuele intimidatie hebben meegemaakt. Bovendien blijkt uit de Slachtoffermonitor dat maar liefst 35% van de 13- tot en met 17-jarigen binnen 5 jaar opnieuw in beeld komt bij de politie als slachtoffer van enig delict. Bij de 0- tot en met 12-jarigen is dit 14%. In meer dan de helft van deze gevallen worden zij opnieuw slachtoffer van een zedendelict of maken zij ernstig geweld mee.

Uit de Slachtoffermonitor blijkt dat de problematiek van kinderen enerzijds te laat herkend wordt en anderzijds dat kinderen niet altijd de hulp krijgen die zij nodig hebben of dat zij er te lang op moeten wachten. De Nationaal Rapporteur heeft dan ook aanbevolen om een hulpaanbod te realiseren dat aansluit bij de behoeften van slachtoffers. Om een passend hulpaanbod te realiseren is het essentieel dat (1) complexe achterliggende problematiek tijdig herkend en opgevolgd wordt en (2) dat een deskundige reactie vanuit de hulpverlening bij de eerste uiting van deze signalen gewaarborgd is.

Uit onderzoek van de Nationaal Rapporteur blijkt verder dat minderjarige slachtoffers van seksueel geweld die jeugdhulp ontvangen vaker uit huis geplaatst worden dan andere minderjarigen die jeugdhulp ontvangen. Los van het feit dat

uithuisplaatsing zo veel mogelijk voorkomen dient te worden door systemische hulpverlening (slachtoffers van seksueel geweld zijn veelal slachtoffer op basis van problematiek in het gezin) blijkt het met name voor deze groep niet altijd mogelijk om een alternatief voor een gesloten plaatsing te vinden als behandeling thuis niet mogelijk blijkt. Gegeven de ambitie van het kabinet om de gesloten jeugdhulp af te bouwen, is het dus belangrijk om in het kader van de Hervormingsagenda extra aandacht te geven aan alternatieve vormen van hulp voor deze kinderen en jongeren.

**Datum**  
14 april 2023

### **Passende zorg**

Jeugdhulporganisaties Sterk Huis, Levvel en Fier hebben onderzoek gedaan naar het hulpaanbod dat nodig is om te voorkomen dat minderjarigen die te maken hebben met geweld in afhankelijkheidsrelaties gesloten geplaatst worden.

In 'Achter gesloten deuren'<sup>1</sup> laten zij zien dat vroegtijdige signalering en inzet van intensieve gezinsgerichte hulp kan helpen voorkomen dat kinderen gesloten geplaatst worden. Onderzoek van de Nationaal Rapporteur laat zien dat minderjarige slachtoffers van seksueel geweld en seksuele uitbuiting al vroeg in hun leven te maken hebben met problemen in hun thuissituatie.<sup>2</sup> Het onderzoek van Sterk Huis, Levvel en Fier laat zien dat deze problemen niet altijd tijdig gesignaleerd of voldoende aangepakt worden. Door tijdig intensieve ambulante hulpverlening in te zetten gericht op het hele gezin kunnen problemen eerder en beter worden aangepakt en kan worden voorkomen dat problemen verergeren en een uithuisplaatsing de enige overgebleven mogelijkheid lijkt. Mogelijke alternatieven voor een uithuisplaatsing zijn bijvoorbeeld het in het gezin plaatsen van een professional in plaats van het uit huis plaatsen van een kind en het inzetten van deeltijdopnames waarbij kinderen dichtbij hun ouders blijven wonen en ouders maximaal betrokken blijven bij het kind.

### **Wat is hier voor nodig?**

Het tijdig signaleren en diagnosticeren van de complexe problematiek waar kinderen die seksueel geweld hebben meegemaakt mee kampen vraagt om deskundigheid in wijkteams, op scholen en in de jeugdgezondheidszorg. Dit betekent dat professionals de expertise moeten hebben om signalen van achterliggende problematiek te herkennen en de competentie moeten hebben om een ingang te (blijven) zoeken voor het bieden van passende hulp. Momenteel is er geen garantie dat deze deskundigheid op het juiste moment en op de juiste plek beschikbaar is. Het is daarom essentieel dat de aanwezigheid van deze deskundigheid wordt meegenomen in de aanpassing van het Kwaliteitskader 'Werken aan Veiligheid voor lokale teams en gemeenten'. Het Kwaliteitskader is ontwikkeld om gemeenten te ondersteunen bij het inrichten en versterken van hun lokale (wijk)teams zodat deze teams kindermishandeling en huiselijk geweld eerder en beter in beeld krijgen en het geweld kunnen stoppen en duurzaam kunnen oplossen. Het kabinet heeft aangekondigd dat het Kwaliteitskader zal worden aangepast nadat de Hervormingsagenda Jeugd is vastgesteld.<sup>3</sup> De consequente beschikbaarheid van specialistische kennis binnen het wijkteam dient te worden opgenomen als randvoorwaarde in dit Kwaliteitskader. Heel specifiek betekent dit dat specialistische jeugd- en gezinsprofessionals aan het lokale wijkteam worden toegevoegd om vroegtijdig complexe achterliggende problematiek te kunnen signaleren en passende hulp te kunnen bieden.

Wanneer seksueel geweld tegen kinderen of seksuele uitbuiting van minderjarigen wordt gesignaleerd en sprake is van een grote ontwikkelingsdreiging, moet

---

<sup>1</sup> Sterk Huis, Levvel, Fier, 2022 (Achter Gesloten Deuren)

<sup>2</sup> Nationaal Rapporteur, 2022 (Brede Blik op Slachtofferschap)

<sup>3</sup> Brief regering, 14 september 2022, kamerstuk 31 839 nr 876

specialistische hulpverlening zo snel mogelijk en in één keer geboden kunnen worden. Passende hulpverlening voor kinderen en jongeren met deze complexe problematiek is specialistisch werk en vraagt om hoogopgeleide hulpverleners, die ook na hun opleiding ruimte hebben voor permanente training, intervisie en coaching. Binnen de Hervormingsagenda wordt bepaald welke vormen van specialistische zorg landelijk ingekocht moeten worden. Aan deze specialistische zorgvormen worden kwalitatieve voorwaarden gesteld en een minimumtarief afgesproken. De specialistische jeugdhulp voor kinderen die seksueel geweld of seksuele uitbuiting hebben meegemaakt dient in deze lijst te worden opgenomen. Bovendien moet het oordeel van de zorgprofessional over de nodige hulp voor het kind beslissend zijn.

**Datum**  
14 april 2023

Uiteraard zijn wij graag bereid het bovenstaande nader toe te lichten, bijvoorbeeld in een technische briefing of in een persoonlijk gesprek.

Met vriendelijke groet,

Conny Rijken  
*Nationaal Rapporteur Mensenhandel en  
Seksueel Geweld tegen Kinderen*

Lian Smits  
*Raad van Bestuur Sterk Huis*

Frederique Coelman  
*Directeur Levvel*

Anke van Dijke  
*Raad van Bestuur Fier*

